

III. Concluzii și propuneri de dezvoltare

După o analiză detaliată vedem o dezvoltare semnificativă în zona Băile Tușnad, mai ales în ultimii 5-6 ani. Profilul stațiunii se schimbă, deși încă sunt mulți care vizitează localitatea pentru servicii balneare, numărul celor care înnoptează sau vizitează pentru o zi cu alte scopuri este din ce în ce mai mare. Se poate constata empiric că oferta turistică bazată pe turism activ, de tip “outdoor” este în creștere, ceea ce ne indică creșterea paralelă a cererii de acest gen. Morfologia naturii, peisajul și resursele turistice din această vale nu doar fac posibile acest tip de turism, dar și practic predestinează această zonă pentru petrecerea timpului în aer liber, pentru servicii clădite pe aceste oportunități. Însă nu trebuie uitat că Băile Tușnad are resurse minerale importante, precum și tradiții de seamă și *în servicii curative și profilactice*, care s-au dezvoltat mult în ultimii 4-5 ani (mai ales cele de wellness), dar trebuie să fie lărgite și diversificate în continuare. Serviciile de cazare și alimentație de asemenea, necesită o ridicare a nivelului de confort și calitate gastronomică, deocamdată doar câteva unități au o ofertă de servicii (de bază) care corespund exigențelor secolului 21. În ceea ce privește celelalte două comune în total cu cinci localități, observăm că turismul relativ dinamic din Băile Tușnad și din zona Lacului Sfânta Ana nu se vede în aceste localități, nu-și poartă amprenta pe ele. Nici serviciile de bază, nici cele de agrement nu au cunoscut o diversificare în ultimii ani, poate programele culturale sunt mai multe decât în deceniul precedent, dar nici acestea nu sunt mai vizibile în mediul online.

În privința resurselor, cele naturale se concentrează în zona masivului Ciomatu și pe lunca Oltului. Cele din munții Ciomatu sunt folosite din ce în ce mai intensiv (dar nu întotdeauna sustenabil), pe când cele de pe lunca Oltului nu sunt folosite deloc. Resursele antropice se concentrează în principal în satul Lăzărești, Cozmeni și Tușnad-sat, acestea însă nu sunt valorificate în procesul turistic. Practic nu există turism rural, sau există doar sporadic, neorganizat, în câteva pensiuni care nu sunt conectate între ele și care nu oferă altceva decât cazare. Unitățile de alimentație care utilizează noi forme de gastronomie, sau care au bucătării de specialitate lipsesc sau sunt foarte puține chiar și la Băile Tușnad. Nu există cafenele, bistro-uri, pub-uri moderne în zonă, nici măcar la Băile Tușnad.

Principalele obiective ale dezvoltării teritoriale a zonei formată din Băile Tușnad, comuna Tușnad și comuna Cozmeni, prin acest proiect de Plan Urbanistic Zonal pot fi următoarele:

- I. Datorită faptului că acest PUZ nu poate să intervină în caracterul de bază al turismului local, acela de turism balnear și de wellness al localității Băile Tușnad, **un obiectiv major se conturează prin completarea acestui tip de turism**. Această completare vine în sprijinul modernizării procesului turistic, iar prin acest PUZ în curs de elaborare pot fi determinate principalele spații și căi de circulație, nou identificate ca potrivite pentru practicarea diferitelor noi forme de turism.

- II. O nouă formă de turism, deja existentă în stadii incipiente este **turismul activ de tip outdoor**, care trebuie susținut și prin găsirea unor spații noi pentru dezvoltare.
- III. Dar și **turismul balnear** are nevoie **de noi spații, noi locații pentru dezvoltare** (după cum am văzut, baza de wellness din Băile Tușnad este deja neîncăpătoare în multe zile ale anului, pentru cei care doresc să aibă parte de astfel de servicii).
- IV. **Dezvoltarea turismului rural și a agroturismului** din zonă, în special în satele Cozmeni, Tușnad-sat și Lăzărești. Acest obiectiv nu poate fi atins integral prin acest PUZ, dar anumite măsuri spațiale pot avea efecte benefice asupra procesului de descoperire a valorilor culturale și de folclor.
- V. Datorită promovării întregii microregiuni Ciomatu-Bálványos ca Ținutul Vulcanilor în ultima vreme, **se propune ca "punctul zero" al atracțiilor să rămână Lacul Sfânta Ana și Tinovul Mohoș**. Dar tocmai cu scopul unei valorificări mai sustenabile a acestora, se va avea în vedere posibilitatea unei restricționări a circulației motorizate în zonă, inclusiv cu autoturisme, inclusiv prin limitarea oportunităților de îmbăiere în lac, prin dezvoltarea unei infrastructuri de vizitare ca atare pentru aceste scopuri.

Propunem punctual următoarele proiecte și măsuri de dezvoltare și reglementare în Băile Tușnad, comuna Tușnad și comuna Cozmeni, ca fundamente ale unui turism modern și sustenabil pe termen lung:

1. **Reorganizarea spațiilor de vizitare a zonei protejate din jurul Lacului Sfânta Ana și Tinovul Mohoș**, prin introducerea unor noi elemente infrastructură tipică ecoturismului. Turismul din această zonă a fost relativ controlat în ultimii ani, însă în continuare această raritate trebuie pe de o parte mai bine protejată, pe de altă parte trebuie să fie mai accesibilă și mai atractivă pentru cei care iubesc ecoturismul (și nu doar scăldatul în apă). Se recomandă limitarea accesului auto după Tinovul Mohoș (de la "lebede"), și interzicerea completă a acestuia de la campingul actual (de aici se pot introduce acces prin autovehicule electrice). Se propune totodată întărirea legăturii dintre Băile Tușnad și Lacul Sfânta Ana, prin diferite căi alternative (vezi și propunerea nr 15. din acest șir).
2. **Amenajarea și marcarea mai bine pusă la punct a traseelor turistice separate în zona masivului Ciomatu**, pentru practicarea de downhill (nemotorizat), pentru mountain bikeing, pentru drumeții și nordic-walking, pentru schi fond, pentru atelaje canine și pentru servicii de echitație. Dezvoltarea turismului activ neinvaziv, și limitarea turismului activ outdoor motorizat care reprezintă o agresiune atât contra naturii cât și împotriva celorlalți turiști care aspiră la un ecoturism veritabil. Zona bazei pârtiei de schi actuale, cel de lângă drumul național trebuie amenajat ca un punct nodal – punct de pornire

pentru diferite trasee și programe de agrement și sport (amintite mai sus), spre zona nord-estică a masivului Ciomatu.

Zona nord-estică a masivului Ciomatu și partea sudică a munților Ciucului, mai exact între Piscul Cetății– Vârful Nagyharam –Muntele Balondoș – Vârful Țețela – Vf. Balaj – pasul Nyerges – satul Lăzărești – Vârful Kisharam poate fi o zonă a aventurilor, de turism activ, căi și trasee de diferite forme și dificultăți, mai ales nemotorizate. Accesul motorizat trebuie restricționat doar pentru prestatorii locali, și doar în anumite zone și perioade.

3. **Amenajarea malului râului Olt** pentru accesarea cu scopul de kayaking și rafting, cu mici elemente de infrastructură (pentru ambarcațiuni, pentru picnic, pentru observarea naturii)
4. **Desemnarea unor locații sau zone unde pot fi amplasate noi hoteluri de categorie superioară**, de cel puțin 1 hectar. Zona "Veresviz" este ideală în acest sens, deoarece este direct legată de țesutul urban existent, dar și datorită resursei minerale din această zonă.
5. **Controlul urbanistic mai ferm și reglementarea neconcordanței la prevederile urbanistice** a două tipuri de probleme arhitecturale existente: a clădirilor noi care nu se integrează în stilul arhitectural al zonei, precum și a clădirilor mai vechi care sunt în stare avansată de degradare și care deteriorează aspectul urban al stațiunii de interes național.
6. **Controlul strict al expunerii unor panouri publicitare** care deteriorează aspectul estetic urban și aspectul natural al împrejurimilor, mai ales în zonele de extravilan.
7. **Amenajarea unei alee de plimbare circulare în Băile Tușnad**, necesare pentru turismul balnear.
8. **Dezvoltarea unei săli de spectacol**, potrivite pentru evenimente culturale, sociale, cu o capacitate de cel puțin 150 persoane, precum și a unui amfiteatru în aer liber pentru evenimente în sezonul estival.
9. **Extinderea capacității de primire a centrului de wellness din Băile Tușnad.**
10. **Dezvoltarea băilor populare Nyírfürdő, Nádasfürdő și Sósékfürdő** din împrejurimi, organizarea unei societăți care gestionează aceste unități în timpul verii, și care organizează diferite evenimente în aceste locații.

11. **Dezvoltarea turismului rural și a agroturismului în cele două comune**, mai ales în satul Lăzărești, prin organizarea unor evenimente culturale și de folclor de importanță regională, dar și prin introducerea unor servicii gastronomice și de meșteșuguri specifice acestei zone. În privința teritorialității, trebuie identificate și protejate clădirile de o valoare arhitecturală și/sau istorică, amenajarea unor spații publice pentru evenimente culturale și comercial-meșteșugărești, desemnarea unor spații pentru tabere de copii, precum și funcționalizarea băilor populare măcar pe timpul verii pot fi de folos în acest sens. Trebuie identificate stânele și atelierile meșteșugărești din zonă, care pot fi vizitate de către turiști.
12. **Elaborarea mai multor materiale de promovare și informare** cu privire la valorile rurale și de artă populară din împrejurimi, inclusiv monumentul bisericii de la Tușnad/sat, Muzeul apelor minerale etc. Aceste mijloace de comunicare pot fi de tip online, dar și de tip outdoor, inclusiv in situ, la aceste atracții turistice pentru a atrage atenția vizitatorilor asupra valorii lor culturale.
13. Facilitarea înființării unor **locații și spații moderne și estetice pentru un comerț** retail destinat turiștilor, la Băile Tușnad.
14. **Desemnarea și pregătirea urbanistică a unei zone cu case de vacanță** și de week-end pentru localnicii din satele alăturate, care vor apărea oricum în urma dezvoltării turismului.
15. **Amenajarea unei pârtii de schi și teleschi sau teleferic în zona nordică a masivului Ciomatu** (găsirea unei locații adecvate pentru aceasta), de perspectivă sau extinderea pârtiei actuale.
16. **Amenajarea unui teleferic din Băile Tușnad spre Lacul Sfânta Ana**, pentru a crește numărul vizitatorilor care accesează lacul *fără* autoturismul personal.
17. **Dezvoltarea heleșteurilor și a altor locuri de pescuit pe râul Olt**, prin amenajarea unor infrastructuri din lemn, în aer liber pentru practicarea mai lesne al acestor activități de agrement.